

Heilige Antonius, beste vrind, maak dat ik mijn pen weer vind!

Katholiek geloof in het dagelijks leven

Suzanne Elgershuizen is docent geschiedenis aan het Dominicus college in Nijmegen. **Ramsès Peters** is werkgroepdocent geschiedenis Nederlands katholicisme aan de Radboud Universiteit Nijmegen.

Wat?

Een lesopdracht waarin leerlingen in groepjes foto's en teksten analyseren, die te maken hebben met de manieren waarop tijdens de verzuiling het geloof zich in het dagelijks leven van katholieken in Nederland manifesteerde.

Voor wie?

Bovenbouw havo/vwo. Voor 3-havo en bovenbouw vmbo-t zijn vereenvoudigde versies beschikbaar.

Doel van de les

Leerlingen leren dat katholiek zijn zich tijdens de verzuiling niet beperkte tot het zondagse kerkbezoek, maar dat het katholieke geloof zich in alle aspecten van het dagelijks leven manifesteerde: op het persoonlijke en sociale vlak en door middel van symbolen en voorwerpen in de (publieke) ruimte. Ze doen dit door middel van het interpreteren en classificeren van teksten en beeldbronnen.

Tijdvak

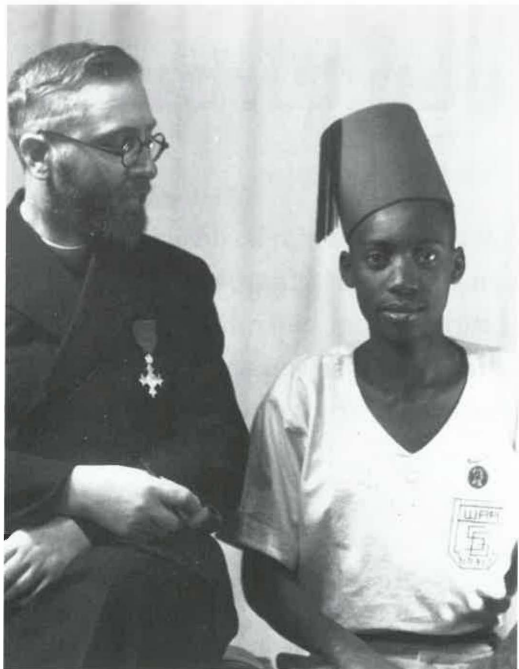
Tijd van wereldoorlogen

Lesduur

Een lesuur van ongeveer 50 minuten.

Opzet

De opdracht bestaat uit twee rondes. In de eerste ronde bekijken leerlingen een set beeldbronnen, die ze in drie categorieën moeten indelen: individueel, sociaal en materieel. Daarna krijgen ze een set beschrijvingen die ze met de juiste bronnen moeten combineren, waarna ze hun categorieënindeling kunnen aanpassen. In de tweede ronde gaan leerlingen op dezelfde manier met tekstbronnen aan de slag. Hierbij wordt ook gekeken naar de manier waarop katholieken de alomtegenwoordigheid van hun geloof ervoeren. Beide rondes worden afgesloten met een klassikale bespreking van de groepsantwoorden. Een uitgebreide instructie is te vinden op de website van Kleio.

Waarom?

In sommige lesmethoden lijkt de rol van religie in Nederland na de verlichting uitgespeeld. Verzuiling wordt vooral als een sociaal en politiek thema behandeld, waarin bijvoorbeeld wel wordt gezegd dat katholieken naar de KRO en protestanten naar de NCRV luisterden, maar niet wordt uitgelegd wat er nu katholiek of protestant aan die omroepen was. De opdracht laat zien op welke manier tot ver in de twintigste eeuw religie, in dit geval het katholicisme, een factor van belang was in het leven van veel Nederlanders.

Nabeschouwing

Het combineren van beschrijvingen en beeldbronnen gaat leerlingen over het algemeen goed af. Het indelen in categorieën is wat lastiger, omdat sommige bronnen in meerdere categorieën kunnen vallen. Een kruisbeeld is zowel een materieel symbool van het katholieke geloof als een voorwerp waarnaar een individu zich kan richten als hij of zij bidt.

Uitbreiding

De voorbeeldbronnen uit de opdracht kunnen worden aangevuld of vervangen door bronnen die dichter bij de leerlingen staan, bijvoorbeeld van de school zelf. Ook kan in de les voorafgaand aan de opdracht aan leerlingen gevraagd worden op zoek te gaan naar religieuze voorwerpen van ouders of opa en oma.

Op www.vgnkleio.nl vindt u de volledige instructie inclusief vraag- en antwoordbladen en bronmateriaal. Andere opdrachten over katholieken en verzuiling zijn te vinden op de website van het Katholiek Documentatie Centrum: www.ru.nl/kdc/educatie/opdrachten/

Linker pagina:
Huiskamer van het
internaat Ursulinen
van Bergen, Bergen
(NH), ca. 1935.

Boven:
"Deze snoezige
zwart-snoet is de
oudste jongen van
onzen (Mahome-
daanschen) Hoofd-
Chef, en vermoede-
lijke kroonprins
- tenminste als hij
mahomedaan blijft!
Toch maar een wees-
gegroeitje eraan
gewaagd! Hij is een
van de 5 op m'n 121
boys, die apart
bidden, helaas tot
den Profeet." Briefje
van zendeling M.J.
Witte, Kenia, 1936.

Onder:
Verenigingsgebouw
voor de katholieke
arbeidersjeugd,
Eindhoven, 1955.

